

**PRÍRUČKA
ODBORNEJ
PRÍPRAVY**

Odborná príprava polície založená na základných právach

Príručka pre školiteľov polície

Príloha 4:
Zbierka cvičení

Táto príloha dopĺňa príručku: *Odborná príprava polície založená na základných právach – Príručka pre školiteľov polície* (ISBN 978-92-9491-796-6).

Foto (na obálke): © Shutterstock

FRA – Agentúra Európskej únie pre základné práva
Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Viedeň – Rakúsko
Tel. +43 158030-0 – Fax +43 158030-699
fra.europa.eu – info@fra.europa.eu
[facebook.com/fundamentalrights](https://www.facebook.com/fundamentalrights)
[linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency](https://www.linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency)
twitter.com/EURightsAgency

Príloha 4: Zbierka cvičení

Príloha 4 vám poskytne predstavu o tom, ako uskutočňujú odbornú prípravu v oblasti ľudských práv iné inštitúcie odbornej prípravy polície. Ak sa chcete dozvedieť viac o ktorejkoľvek z týchto aktivít, kontaktné údaje príslušných školiteľov nájdete na konci každého cvičenia.

OBSAH

Cvičenie č. 1: Program vedenia zameraného na pozitívne opatrenia – začiatok seminára.....	2
Cvičenie č. 2: Rozhovory v dvojiciach.....	4
Cvičenie č. 3: Vzdelávanie príslušníkov polície v oblasti ľudských práv na historických miestach nacistických zločinov: práca polície dnes a v minulosti	8
Cvičenie č. 4: Scenárové cvičenie.....	13
Cvičenie č. 5: Odborná príprava v oblasti rozmanitosti	17
Cvičenie č. 6: Interkultúrna komunikácia – práca s ľuďmi z iných kultúr	22
Cvičenie č. 7: Ľudské práva a program boja proti terorizmu	25
Cvičenie č. 8: Trestné činy z nenávisti páchané na homosexuálne orientovaných a transrodových osobách.....	27

Cvičenie č. 1: Program vedenia zameraného na pozitívne opatrenia – začiatok seminára

Aké je tematické zameranie?	Začiatok seminára je kľúčový a citlivý bod. Dôležité je prekonať negatívne očakávania a vytvoriť základ pre konštruktívne a otvorené diskusie.
Ktorých hlavných aspektov vzdelávania sa týka?	Postoj
Aké sú ciele?	<ul style="list-style-type: none"> • Vytvoriť pre štúdium priaznivú atmosféru. Vysvetliť účastníkom, že je poskytnutý priestor na kritické názory bez stigmatizácie alebo odsudzovania. • Objasniť základné zásady tohto seminára ako rešpekt, otvorenosť a úprimnosť. • Priblížiť rozdiel medzi osobou a jej konaním.
Kto je cieľová skupina?	Príslušníci polície s rôznymi hodnotami a funkciami.
Opíšte cvičenie.	<p>Pripravte si 4 prenosné tabule. Na každú tabuľu napíšte iný výraz (nepredpojatý/predpojatý/ak počúvam/ak nepočúvam).</p> <p>Rozdelte plénum na štyri pracovné skupiny a požiadajte ich, aby každý uviedol príklad na danú tému (Ak ste nepredpojatí, ako sa to prejavuje počas kurzu? Ak ste predpojatí, ako sa to prejavuje počas kurzu?). Každá pracovná skupina sa zaoberá len jednou témou.</p> <p>Znovu sa vráťte do pléna a pozbierajte výsledky z každej pracovnej skupiny (napríklad: ak som nepredpojatý [...] budem počúvať, budem sa zapájať, budem rešpektovať iných) a doplňte ďalšie návrhy z pléna. Napíšte príklady na prenosnú tabuľu.</p> <p>Diskusiu začnite otázkou: „Prečo je niekto predpojatý?“ Zozbierajte skúsenosti a vyjadrenia účastníkov.</p> <p>Diskusiu uzavrite konštatovaním, že príčiny správania ľudí a ich postoje závisia v prvom rade od ich skúseností, a že je dôležité rozlišovať medzi osobou a jej konaním.</p> <p>Pripomínajte túto zásadu počas celej hodiny odbornej prípravy. Je to zásada, ktorú si treba zapamätať a osvojiť v každodennej policajnej práci.</p> <p>Zaveste prenosné tabule na stenu, nechajte ich v miestnosti počas celého kurzu a na vyučovacích hodinách sa k nim vracajte.</p>
Aká metodika sa používa?	Pracovné skupiny, diskusia.

Rámcové podmienky

Odporúčaný počet účastníkov	12 – 24 účastníkov
V akom prostredí sa odborná príprava uskutočňuje?	Účastníci kurzu sedia v kruhu. Miestnosť by mala byť dost veľká na to, aby sa pracovné skupiny mohli zoskupiť okolo prenosných tabúl a diskutovať.
Ako dlho trvá cvičenie?	Najmenej 50 minút
Ako súvisí toto cvičenie s operačným kontextom?	Ako vaše zmýšľanie ovplyvňuje náš spôsob poskytovania služby verejnosti? Boli by sme tu na tomto kurze odbornej prípravy, ak by boli všetci zamestnanci polície nepredpojatí? Diskutujte.

Aké sú inovačné faktory tohto cvičenia?

Cvičenie umožňuje skupine zamerať sa na to, ako vyzerá úspech a ako je prepojený s postojom a správaním sa. Je to navyše nástroj, ktorý môže skupina použiť na vzájomné výzvy a podporu počas seminára.

Hlavné faktory úspechu

Vychádzanie z podporného stanoviska. Pri rozoberaní cvičenia zaujmite podporný postoj, najmä keď sa zaoberáte časťou cvičenia o predpojatosti. Objasnite, že človek môže byť predpojatý skôr pre nedostatok skúsenosti než z dôvodu osobnej vlastnosti. Ak je niekto predpojatý, zvážte, ako ho môže skupina počas kurzu podporiť.

Môžete zameniť „ak počúvam“ a „ak nepočúvam“ za „ak som prístupný“ a „ak nie som prístupný“ alebo za nejaký iný výraz, ktorý považujete za relevantný pre svoj konkrétny seminár.

Prevoditeľné vzory

Týmto cvičením sa do priestoru vnáša osobná zodpovednosť a zdôrazňujú sa postoje a spôsoby správania, ktoré môžu zlepšiť alebo spomaliť nielen štúdium, ale aj pokrok. Cvičenie môže viesť k vášnivým a inšpiratívnym diskusiám o tom, ako tieto spôsoby správania ovplyvňujú jednotlivcov a skupiny v radoch polície alebo verejnosti. Vytvára sa ním základ, na ktorom bude možné pochopiť logickú podstatu právnych predpisov o ľudských právach a ďalších antidiskriminačných právnych predpisov. V rukách kvalifikovaného školiteľa je to veľmi účinný nástroj.

Zdroj: National Police Improvement Agency, Spojené kráľovstvo; školiteľ/autor: Gamal Turawa: purplefrogsrule@btinternet.com.

Cvičenie č. 2: Rozhovory v dvojiciach

Aké je tematické zameranie?	Úloha polície v demokratickej spoločnosti.
Ktorých aspektov vzdelávania sa predovšetkým týka?	<p>Vedomosti: Dozvedieť sa o úlohe polície z hľadiska ľudských práv.</p> <p>Postoj: Rešpektovať dôstojnosť a práva všetkých ľudí bez ohľadu na to, či sú sociálne vylúčení, kritici polície alebo páchatelia.</p> <p>Zručnosti: Uľahčiť komunikačné zručnosti.</p>
Aké sú ciele?	<ul style="list-style-type: none"> • Konkretizovať pojmy ľudských práv a ľudskej dôstojnosti v styku s osobami, ktoré sa obvykle považujú za „odporcov“ polície, napríklad s marginalizovanými a/alebo sociálne vylúčenými osobami. • Uznať, že osoby, ktoré sú považované za „odporcov“ polície, majú často cenné a rozsiahle vedomosti a názory, ktoré môžu byť pre políciu užitočné. • Umožniť účastníkom vyhnúť sa nepriateľsky ladeným, pohrdavým alebo cynickým reakciám. • Vážiť si rozmanitosť. • Získať odlišný pohľad na vec. • Vzbudiť emotívne podložené pochopenie, že aj osoby, ktoré sú sociálne vylúčené, kritizujú políciu alebo porušujú zákony, majú právo byť rešpektované ako ľudské bytosti, a to aj v konfliktných a stresových situáciách. • Vštepíť zvyk pozeráť sa na úlohu polície zvonka, z perspektívy zraniteľných alebo ťažko dosiahnuteľných skupín.
Kto je cieľová skupina?	Toto cvičenie sa primárne používa v začiatkovej fáze základnej odbornej prípravy a v kurzoch ďalšej odbornej prípravy pre vedúcich funkcionárov.
Opíšte cvičenie.	<p>Účastníkom odbornej prípravy sa prideli úloha viesť rozhovor s osobou, ktorá prišla do kontaktu s políciou, napríklad z prostredia marginalizovaných alebo sociálne vylúčených skupín, podozrivých zo spáchania trestných činov alebo s príslušníkmi odlišného etnického prostredia.</p> <p>1. Úvod: V pléne sa účastníci požiadajú, aby uvažovali o zdrojoch, z ktorých pramení ich predstava o úlohe polície (príkladmi môžu byť romány, filmy; médiá, ktoré často zdôrazňujú dramatické aspekty policajnej práce; príbuzní a priatelia, počnúc tými, ktorí sú sami príslušníkmi polície, po tých, ktorí mali s políciou aspoň trochu priamy styk). Počas úvodu určite upozorníte, že ľuďom, ktorí majú s políciou najčastejší a najintenzívnejší kontakt – a pre ktorých má styk s políciou prvoradý význam – sa najmenej načúva.</p>

	<p>2. Príprava:</p> <p>a) Pozrite si vedeckú štúdiu¹ dvoch príslušníkov polície o podrobných rozhovoroch s ľuďmi, ktorí sú sociálne vylúčení, a o ich kontaktoch s políciou. Diskutujte o použitej metodike na získanie kontaktu s tzv. ťažko prístupnými osobami a o výsledkoch dôležitých pre policajnú organizáciu.</p> <p>b) Diskutujte o najdôležitejších zručnostiach počúvania, akými sú napríklad aktívne počúvanie, techniky na vytvorenie symetrického vzťahu počas rozhovoru a na zabránenie potvrdzujúcemu skresleniu. Poskytnite účastníkovi otázky na usmernenie rozhovoru.</p> <p>3. Rozhovor v dvojici: Účastník si vyberie za partnera na rozhovor niekoho, koho hodnotí negatívne.</p> <p>Cieľom účastníka kurzu je na základe rozhovoru s konverzačným partnerom zistiť, aké má skúsenosti s políciou. Vyčleňte na rozhovor dostatok času!</p> <p>4. Písomná správa: Každý účastník napíše o rozhovore súhrnnú správu (v rozsahu 3 až 5 strán). Toto písomné zhrnutie sa najprv predloží konverzačnému partnerovi na získanie spätnej väzby a validácie. Názory a skutočnosti by mali byť primerane opísané. V prípade potreby by sa mali vykonať zmeny. Osobné úvahy účastníka kurzu sa konverzačnému partnerovi nemusia predkladať. Kompletná správa sa potom zdieľa s ostatnými účastníkmi.</p> <p>5. Diskusia a spätná väzba: Účastníci sa rozdelia na malé diskusné skupiny, aby podrobne prediskutovali každý rozhovor a vymenili si názory naň. Skupina vyberie jeden rozhovor, ktorý predstaví v pléne.</p> <p>6. Reflexívna skupina: Diskutujte v pléne o výsledkoch rozhovorov prostredníctvom štruktúrovaného procesu úvah.</p>
Aká metodika sa používa?	Práca v skupinách, rozhovor, diskusia, úvaha (reflexia)
Existuje prepojenie s inými témami?	<ul style="list-style-type: none"> • Zraniteľné skupiny v spoločnosti. • Nediskriminácia.

¹ Wahlström, M. (2008), *Pohľad na seba z druhej strany. Zbierka a analýza rozhovorov príslušníkov polície s „protistranami“ (Se sig själv från andra sidan. En sammanställning och analys av polisens intervjuer med "motparter")*, Göteborgská univerzita (2008). V správe sa analyzuje 29 správ o rozhovoroch s vypočúvanými, ktoré napísali príslušníci polície počas kurzu taktiky pri styku polície s davom na švédskej národnej policajnej akadémii. Keďže vedecká štúdia je dostupná len vo švédčine, školitelia by si mali pripraviť ukážky správ o rozhovoroch, aby účastníkom odbornej prípravy ukázali, ako má požadovaný výsledok vyzerat.

Rámcové podmienky

Odporúčaný počet účastníkov	12 – 24 osôb
Aký je požadovaný profil školiteľov?	Odbornú prípravu vedú: dvaja školitelia, a to príslušník polície (interný) a odborník na správanie (externý).
V akom prostredí sa odborná príprava uskutočňuje?	Účastníci kurzu sedia v kruhu.
Ako dlho trvá cvičenie?	<ul style="list-style-type: none"> • 2 + 2 hodiny na úvod/prípravu; • 2 dni na rozhovory a vypracovanie správy; • 2 hodiny na prácu v skupinách (6 účastníkov bez prítomnosti školiteľov) s cieľom dôkladne prediskutovať reakcie a ponaučenia z rozhovorov. Po tejto diskusii skupina predloží zvyšku triedy zhrnutie. • 4 hodiny na následné úvahy (celá trieda a obaja školitelia).
Ako súvisí toto cvičenie s operačným kontextom?	V rozhovore sa majú zistiť názory, myšlienky a pocity protistrany pri stretnutí s príslušníkmi polície v prostredí reálneho života vrátane operačného kontextu.

Aké sú inovačné faktory tohto cvičenia?

Na rozdiel od situácií v reálnom živote je tu účastník kurzu na rovnakej úrovni s konverzačným partnerom. Mnohí skúsení príslušníci polície, ktorí robili tieto rozhovory, sa pri tejto úlohe spočiatku cítili neisto a nepríjemne. Počas rozhovoru sa tento postoj postupne premenil na záujem. Tento postup pomáha obmedzovať stereotypizáciu a rozvíjať schopnosť pokladať všetkých ľudí za cenné ľudské bytosti, s ktorými treba zaobchádzať úctivo a dôstojne.

Tieto rozhovory vedú k tomu, aby účastníci odbornej prípravy vnímali svoju „protistranu“ ako experta. Znižuje sa tak pokúšenie považovať seba samého za lepšieho, a teda sa znižuje riziko, že účastníci neskôr pri práci zneužijú svoju právomoc. Z tohto hľadiska je jednoducho možné otvoriť plodnú diskusiu o teoretickej koncepcii úlohy polície ako ochrancu ľudských práv.

Hlavné faktory úspechu

Vzbudenie záujmu o stanoviská iných. Mnohí účastníci dychtia po oboznámení sa so stanoviskami príslušníkov polície, ale menej zvedaví sú na názory osôb, ktoré ich považujú za svojich odporcov.

Nájdienie správnej osoby na rozhovor. Účastníci sa obvykle musia prinútiť do stretnutia s osobou, ktorej by sa zvyčajne radšej vyhli.

Prekonanie reflexu obhajovania. V rozhovore majú účastníci často nutkanie vysvetľovať a obhajovať postoje a opatrenia vykonané políciou, najmä ak konverzačný partner mal nejaké negatívne skúsenosti. Ak tento impulz ignorujú, získajú viac informácií. Svoje osobné pocity môžu účastníci uviesť neskôr v rámci úvahy.

Vyčlenenie dostatku času. Na rozhovor aj na postupy hodnotenia musí byť vyčlenený dostatočný čas.

Zabezpečenie schopnosti reflexie. Účastníci musia mať príležitosť uvažovať o svojich vlastných domnelých predpokladoch na konanie a posudzovanie.

Prevoditeľné vzory

Obmedzujú stereotypizáciu a cynizmus.

Celkove sa ako nesprávne ukážu predpojaté predstavy o tom, že protistrana je odmietavá voči polícii.

Pomáhajú človeku pochopiť jeho vlastnú úlohu pri riešení konfliktov.

Pomáhajú polícii zdržať sa neúctivého správania, ktoré má za následok dlhodobú nedôveru a nenávisť voči polícii.

Pomáhajú dosiahnuť rovnováhu medzi predstavou polície ako bojovníkom proti zločinu, zameraným na „vojnu“ so zločinom a zločincami, a predstavou polície ako ochrancom ľudských práv.

Zdroj: Policajná akadémia Švédsko; školiteľka/autorka: Maria Knutsson:
maria.knutsson@polisen.se.

Cvičenie č. 3: Vzdelávanie príslušníkov polície v oblasti ľudských práv na historických miestach nacistických zločinov: práca polície dnes a v minulosti

Aké je tematické zameranie?	Úloha polície v nacistickom Nemecku a otázky, ktoré vyplývajú pre policajnú prácu dnes
Ktorých hlavných aspektov vzdelávania sa týka?	Vedomosti a postoj
Aké sú ciele?	<ul style="list-style-type: none"> • Odvodiť príčiny zmien v policajných silách počas prechodu od demokratického k totalitnému systému. • Identifikovať štruktúry nastickej polície, a porovnať ich s policajnými štruktúrami v demokratickej spoločnosti. • Preskúmať rozsiahle právomoci nacistických policajných síl, aby si účastníci lepšie uvedomili, akou hrozbou z hľadiska ľudských práv môže byť neobmedzená moc štátnych inštitúcií. • Pochopiť, že Všeobecná deklarácia ľudských práv je reakciou na zločiny proti ľudskosti nacistického Nemecka. • Diskutovať o skúsenostiach a hraničných situáciách počas policajnej práce so zreteľom na ľudské práva. • Osvojiť si nové názory na nevyhnutnosť zakladať konanie človeka na normách ľudských práv, ako je zaobranie sa rámcom opatrení, faktormi spoločenských noriem a odchýlok, difúziou zodpovednosti v procesoch del'by práce, ako aj otázkami sociálnej príslušnosti a skupinovej identity. • Pouvažovať o situáciách v súčasnosti, keď existuje konflikt medzi opatreniami polície a ľudskými právami. • Pochopiť mechanizmy diskriminácie, zbavenia práv a vylúčenia.
Kto je cieľová skupina?	Príslušníci polície zaradení na odbornú prípravu, ako aj mladí profesionáli a štátni zamestnanci s viacročnou odbornou praxou.
Opíšte cvičenie.	Počas troch dní kurzu odbornej prípravy sa uvedú do súvislosti aktivity polície nacistického Nemecka s dnešnou problematikou ľudských práv a skúma sa kontinuita a prerušenie v oblasti ľudských práv dnes a v minulosti. Toto cvičenie obsahuje úvod v inštitúcii odbornej prípravy polície, po ktorom nasledujú dva dni v pamätníku Neuengamme, ale skrátená verzia sa môže uskutočniť na ľubovoľnom pamätnom mieste so zdôraznením jeho súvislosti s vnútroštátnym/ miestnym rámcom a úlohou polície v príslušnom období.

Prvý deň, lokalita: inštitúcia odbornej prípravy polície (tri hodiny)

1. Otvorenie (otvorené otázky, diskusia, film, fotografie)

- Otvorená diskusia: motivácia činnosti, predchádzajúce návštevy pamätných miest.
- Diskusia o súčasnom často diskutovanom texte, či má pripomínanie zločinov nacizmu ešte stále význam.
- Film „Moje osobné prepojenie k SS“, stanoviská detí a vnukov páchatelov nacistických zločinov. Využite vlastné vyjadrenia účastníkov.
- Historické a súčasné fotografie polície v akcii: aké boli úlohy polície v minulosti a aké sú dnes?

2. Polícia nacistického Nemecka a jej účasť na zločinoch (zvukový materiál, práca s historickými prameňmi, prezentácia)

- Zvukový materiál: svedectvo páchatel'a zločinov páchaných poriadkovou políciou (Ordnungspolizei) v Poľsku. Diskusia o motívoch a rozsahu aktivít zúčastnenej polície.

Informácie o niektorých skupinách (napr. o homosexuáloch, Sintoch a Rómoch) prenasledovaných v nacistickom Nemecku získané skúmaním právnych textov.

- Prezentácia: Vláda nastickej strany, štruktúra a úlohy polície a zmeny spoločenských noriem uplatňovaných v práci polície. Možno to ukázať na narušení obmedzení práce polície v nacistickom Nemecku.

Druhý deň, lokalita: pamätník Neuengamme (7 hodín)

3. Asociatívny úvod (obrázky a citáty)

- Novšie citáty a obrázky na témy, ktoré sa budú preberať počas seminára (napr. Sintí a Rómovia, preventívna väzba, predchádzanie trestnej činnosti).

4. Systém koncentračných táborov v nacistickom Nemecku (úvodné poznámky a prehliadka s odborným výkladom)

- Úvodné poznámky: úloha polície v systéme koncentračných táborov.
- Prehliadka bývalého väzenského areálu a výstavy o rôznych skupinách väzňov v pamätníku Neuengamme s odborným výkladom.

	<p>5. Hlbšie skúmanie hlavných aspektov (pracovné skupiny)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Príslušníci polície ako dozorcovia a ako väzni v koncentračných táboroch. • Účasť polície na deportáciách/masovom zabíjaní. <p>Tretí deň, lokalita: pamätník Neuengamme (7 hodín)</p> <p>6. Páchatelia, riešenie zločinov a (dis)kontinuity v nemeckej polícii po roku 1945 (výstava, prezentácia, diskusia)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prehliadka výstavy o dozorcoch/páchateľoch koncentračného tábora Neuengamme. • Diskusia po návšteve výstavy, prezentácia o riešení zločinov po roku 1945: trestné stíhanie páchatelov a politická denacifikácia. Príklady životopisov príslušníkov polície. <p>7. Historické a súčasné pohľady na otázky týkajúce sa ľudských práv (prezentácia a diskusia)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Historický prehľad prameňov Všeobecnej deklarácie ľudských práv a vývoj medzinárodnej ochrany ľudských práv v dôsledku nacistických zločinov. Hlbšie skúmanie konkrétnych článkov Všeobecnej deklarácie s významom pre prácu polície dnes. <p>8. Hlbšie skúmanie súčasných otázok súvisiacich s ľudskými právami z hľadiska pokračovania a prerušenia po roku 1945 (pracovné skupiny/riadená diskusia)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Preventívne policajné opatrenia – porovnanie s preventívnymi opatreniami v nacistickom Nemecku. • Zaobchádzanie so Sintmi a Rómami a úloha polície vtedy a dnes. • Preventívna väzba vtedy a dnes. <p>9. Vyhodnotenie seminára (spätná väzba a diskusia)</p> <p>Diskusia o štruktúrovaných a tematických súvislostiach medzi minulými a súčasnými debatami.</p>
<p>Aká metodika sa používa?</p>	<p>Prezentácia, riadené diskusie, diskusie v skupinách, pracovné skupiny, zvukové a filmové príklady, práca s fotografiami, historické dokumenty a prípadové štúdie</p>
<p>Existuje prepojenie s inými témami?</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Mechanizmy diskriminácie. • Vylúčenie marginálnych skupín a menšín. • Prípady porušovania ľudských práv v iných inštitúciách. • Diskusia o etických otázkach v práci polície.

Rámcové podmienky

Odporúčaný počet účastníkov	12 – 24 osôb
Aký je požadovaný profil školiteľov?	Školitelia by mali byť dôkladne oboznámení s históriou nacistického Nemecka a jeho následkami, ako aj so súčasnými spoločenskými diskusiami o policajnej práci a vzdelávaní polície v oblasti ľudských práv. Možné je vyučovanie v tíme – nie každý musí vedieť všetko.
V akom prostredí sa odborná príprava uskutočňuje?	Miestnosť na seminár, výstava a pamätník koncentračného tábora
Ako dlho trvá cvičenie?	2,5 dňa
Ako súvisí toto cvičenie s operačným kontextom?	Spravidla vzniká pocit konfliktu záujmov medzi obmedzeniami právomocí polície z dôvodu ľudských práv a cieľmi policajnej práce. Niektoré zásady a predpisy súvisiace s policajnou činnosťou môžu byť vnímané ako obmedzenia a považované za prekážku v práci polície. Toto cvičenie môže príslušníkom polície pomôcť uviesť policajné opatrenia a obmedzenia do súvislosti s ľudskými právami a pochopiť historický pôvod určitých policajných predpisov. Môže im tiež pomôcť pochopiť, že niektoré predpisy, ktoré by sa mohli vnímať ako prekážky každodennej policajnej práce, slúžia vyššiemu účelu rešpektovať a chrániť základné práva, ktorý je „hlavnou úlohou“ polície.

Aké sú inovačné faktory tohto cvičenia?

Prezentácie kontroverzných tém a diskusie o nich môžu účastníkom pomôcť zbaviť sa stereotypov tým, že im uľahčia vyjadriť svoje názory mimo rámca spoločensky ustálených spôsobov vyjadrovania a povzbudia ich, aby prejavili svoje vlastné názory a svoju skupinovú identitu.

Seminár je zameraný na činnosť polície v časech národného socializmu s diskusiou o súčasných otázkach na základe tohto historického pohľadu. Tieto prepojenia umožnia kritické úvahy o polícii a jej mechanizmoch, ako aj o správaní sa jednotlivca v tejto inštitúcii. Cieľom seminára je okrem toho pomôcť pochopiť, ako sa v rôznych spoločnostiach mení polícia a jej úloha v spoločnosti.

Predpisy, o ktorých sa spočiatku môže zdať, že sťažujú prácu polície, sa ľahšie chápu, keď sa na ne pozerá z hľadiska histórie. Seminár umožňuje účastníkom diskutovať a kriticky skúmať ľudské práva a úlohu polície v spoločnosti rešpektovať a chrániť ich.

Spolupráca medzi inštitúciami odbornej prípravy polície a pamätníkom koncentračného tábora otvára nové cesty pre vzdelávanie o ľudských právach na základe historických poznatkov.

Hlavné faktory úspechu

Vytvorenie spojenia medzi historickými a súčasnými témami. Toto je hlavná výzva. Aby účastníci mohli tieto spojenia vytvoriť, je dôležité zdôrazniť štrukturálne (dis)kontinuity v práci polície nacistického Nemecka a v práci dnešnej polície s cieľom ukázať, ako jednotlivé aspekty navzájom súvisia. Školiteľ musí ukázať jednoznačné prepojenie so súčasnými pomermi na zaistenie relevantnosti pre každodennú prácu polície.

Umožnenie účastníkom spochybníť svoje povolanie. Pri zaoberaní sa policajným terorom v nacistickom Nemecku a jeho významom pre dnešnú problematiku ľudských práv môžu účastníci seminára zaujať obranný postoj, keď sa príliš stotožňujú so svojim povolaním alebo majú pocit, že sú vystavení útoku. Preto je dôležité diskutovať o ich vlastnom chápaní svojej profesionálnej úlohy. Zabráni sa tým pocitu, že pri porovnávaní činnosti polície vtedy a dnes sú vystavení paušálnemu podozreniu.

Pochopenie rozdielov medzi nacistickými zločinmi a dnešným porušovaním ľudských práv v demokratických spoločnostiach. Nacistické zločiny sa od dnešného porušovania ľudských práv líšia viac než iba rozsahom. Je dôležité mať na zreteli rozdielne právne rámce, ako aj rozdiely vo formách použitého násillia. Pochopenie hodnôt založených na ľudských právach a predpisov v dnešných demokratických spoločnostiach, ktoré sú čiastočne aj reakciou na zločiny nacizmu a iné porušovanie ľudských práv, umožní účastníkom jednoznačnejšie analyzovať rozdiely medzi totalitnými a demokratickými štruktúrami.

Prevoditeľné vzory

Príslušníci polície sa pri svojej práci stretávajú s občianskymi právami a slobodami v súvislosti s opatreniami štátu. Majú právomoc zasiahnuť do práv ľudí, ale aj povinnosť tieto práva chrániť. Základná nevyhnutnosť zvažovania bezpečnostných záujmov oproti občianskym slobodám pri práci polície vzniká bez ohľadu na vnútroštátny kontext. Skúmaním histórie nacistického Nemecka sa môže zvýšiť uvedomenie si významu základných ľudských práv dnes a o inštitucionálnych zmenách v rôznych politických systémoch.

Podobným výzvam čelia aj zamestnanci iných štátnych inštitúcií. Aj oni majú často osobitné právomoci, ktoré sa musia používať zodpovedne. Prístup, ktorý uplatňujeme na našich seminároch polície, keď sa zameriavame na samotnú inštitúciu, je preto možné uplatniť aj v ďalších súvislostiach, napr. na seminároch pre súdnictvo alebo miestnu samosprávu. Vyučovanie problematiky ľudských práv z hľadiska inštitucionálnej histórie možno teda uplatniť vo vzdelávacej spolupráci so štátnymi inštitúciami na ďalších historických miestach alebo pri vzdelávacích aktivitách určených pre medzinárodné skupiny, nezávisle od ich vnútroštátneho kontextu.

Kontrolný zoznam/pomôcky

- Prenosná tabuľa a video projektor
- Obrazové a zvukové prezentácie
- Písomné a fotografické dokumenty pre prácu v skupinách
- Provokatívne podnety na začatie ostrej výmeny názorov a živých diskusií

Zdroj: Nadácia Remembrance, Responsibility and Future (EVZ), Pamätník koncentračného tábora Neuengamme a Policajná akadémia v Durínsku, Nemecko, spoločný projekt: „Inštitúcie, ľudské práva a história nacistického Nemecka“ v programe „Vyučovanie o ľudských právach“; školitelia/autori: Ulrike Pastoor, Oliver von Wrochem a Andreas Schneider: Oliver.vonWrochem@bkm.hamburg.de.

Cvičenie č. 4: Scenárové cvičenie

Aké je tematické zameranie?	Praktické uplatňovanie ľudských práv. Integrovaný prístup k ľudským právam.
Ktorých aspektov vzdelávania sa týka?	<ul style="list-style-type: none"> • Zručnosti: konanie podľa situácie so zreteľom na ľudské práva, najmä na zásadu primeranosti. • Vedomosti: získanie poznatkov o uplatniteľných ľudských právach so zreteľom na konkrétne situácie, význam zásady primeranosti. • Postoj: uznanie úlohy polície ako ochrancu ľudských práv.
Aké sú ciele?	<ul style="list-style-type: none"> • Osvojenie si ľudských práv praktickým uplatňovaním zásady primeranosti, a to aj v stresových situáciách. • Úloha polície ako inštitúcie na ochranu ľudských práv. • Štúdiom získané skúsenosti zo spätnej väzby a z osobnej úvahy. • Prežívanie situácie z rôznych uhlov pohľadu (páchateľa, zúčastnených strán, polície).
Kto je cieľová skupina?	Základná odborná príprava Scenárové cvičenia sa používajú hlavne v poslednej časti základnej odbornej prípravy, keď účastníci už majú praktické skúsenosti.
Opíšte cvičenie.	<p>1. fáza: Úvod</p> <p>Úvahy o úlohe polície a zásadách policajnej práce v pléne a v pracovných skupinách so zreteľom na scenárové cvičenie.</p> <p>Účastníci sa dohodnú na súbore operačných pravidiel týkajúcich sa policajnej činnosti založenej na ľudských právach. Tieto pravidlá sú určené na vedenie účastníkov celým procesom. Pravidlá sú vyvesené v triede a v nasledujúcich fázach odbornej prípravy sa na ne odkazuje.</p> <p>Stanovia sa pravidlá komunikácie s cieľom vytvoriť atmosféru vzájomného rešpektu a úprimnosti. Vytvorenie takej kultúry spätnej väzby je obzvlášť dôležitá súčasť vzdelávacieho procesu.</p> <p>Účastníci sú tiež požiadaní, aby predstavili knihu na tému ľudských práv, ktorú musia prečítať počas semestra.</p>

	<p>2. fáza: Scenáre</p> <p>Príslušný scenár odbornej prípravy sa pripraví v osobitných priestoroch určených na scenárové cvičenia. Príklady scenárov: domáce násilie, zatýkanie osôb na frekventovanom mieste alebo zastavenie motorového vozidla.</p> <p>Scenár: domáce násilie</p> <p>Jeden zo školiteľov hrá hlavnú úlohu (útočníka, pôvodcu konfliktu atď.); ostatní účastníci mu pomáhajú prevzatím úloh ďalších účastníkov scény. Druhý školiteľ je viditeľne označený (žltou vestou) ako niekto, kto situáciu pozoruje. „Herci“ si musia scenár pripraviť. Skutky, ktoré sa majú zahrať, najmä prejavy agresie, sa naplánujú vopred.</p> <p>Účastníci, ktorí hrajú príslušníkov polície (v tímoch z až 4 osôb v závislosti od situácie) prijímú núdzové volanie prostredníctvom vysielačky. Nedožvedia sa žiadne podrobnosti a presne ako v skutočnej situácii, musia situáciu sami preveriť. Ako výzbroj sa používajú nenabitú cvičné zbrane a koreninové spreje.</p> <p>Počas scenára musia príslušníci polície riešiť situáciu a konať v súlade s právnymi predpismi a normami v oblasti ľudských práv. Scenár trvá asi 10 až 20 minút.</p> <p>Hneď po skončení scenára sú všetci „herci“ požiadaní o spätnú väzbu. Aký je ich názor na operáciu, čo bolo vykonané úspešne? Čo bolo ťažké? Aké sú ich pocity zo situácie? A tak ďalej. Aj osoby, ktoré hrali protistrany, uvedú svoj pohľad na situáciu (ako vnímali zásah polície? Aké pocity to vyvolalo? Čo pôsobilo upokojujúco?)</p> <p>Nakoniec školiteľia doplnia svoje pripomienky k použitej taktike, uplatniteľným právnym predpisom a ľudským právam, ako aj alternatívne možnosti, ktoré môžu prichádzať do úvahy.</p> <p>Scenár: zastavenie motorového vozidla</p> <p>V tomto scenári ide o komunikačné zručnosti. Dvaja účastníci hrajú vodiča, ktorý prešiel riadenou križovatkou na červenú, a jeho spolujazdca. Príslušníci polície musia vozidlo zastaviť a vodičovi uložiť pokutu. V tomto scenári je vytvorených viacero komunikačných prekážok, ktoré musia príslušníci polície prekonať:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vodič má poruchu sluchu; • vodič má poruchu sluchu a rečovú chybu; • vodič a spolujazdec (pár) sa začnú počas kontroly medzi sebou hádať; • vodič nechce zaplatiť pokutu a trvá na jej znížení.
--	---

	<p>3. fáza: Video spätná väzba a úvaha</p> <p>Keď sa všetci účastníci odbornej prípravy vystriedali, trieda sa zhromaždí v pléne. Každý scenár sa zaznamenával na video a prehrá sa pred plénom. Účastníci sú znova požiadaní o spätnú väzbu (najprv herci, potom plénom a napokon školitelia), pritom majú možnosť poučiť sa z podrobnej analýzy svojho konania a reakcií.</p> <p>Na základe príkladov školitelia poukazujú na súvislosti medzi taktikou, profesionalitou a ľudskými právami a podrobnejšie rozoberú tieto otázky.</p> <p>Účastníci sú okrem toho požiadaní, aby napísali svoje dojmy zo scenárového cvičenia.</p>
Metodika	Hranie rolí v scenároch, úvaha a diskusia v pléne.
Existuje prepojenie s inými témami?	<ul style="list-style-type: none"> • Úloha polície pri ochrane ľudských práv. • Súvisiace základné ľudské práva. • Spojitosť medzi vzormi správania a postojom.

Rámcové podmienky

Odporúčaný počet účastníkov	20 – 25 osôb
Aký je požadovaný profil školiteľov?	Najmenej dvaja skúsení školitelia s dôkladnými vedomosťami o ľudských právach, dobrými hereckými zručnosťami, empatiou a flexibilitou na režírovanie hrania rolí a hercov.
V akom prostredí sa odborná príprava uskutočňuje?	Učebňa na prípravu (1. fáza) a úvahy (3. fáza) s technickým vybavením (videokamera a projektor), na spätnú väzbu a diskusiu. Odporúča sa, aby účastníci sedeli v kruhu a videli si do tváre. Priestory na scenáre, ktoré umožňujú zahrať jednotlivé roly ako v skutočnosti.
Ako dlho trvá cvičenie?	Úvod (1. fáza): prebieha počas celého semestra. Scenáre: (4 – 5 hodín v závislosti od počtu scenárov). Spätná väzba a úvaha: (4 – 5 hodín v závislosti od počtu scenárov).
Ako súvisí toto cvičenie s operačným kontextom?	Simulácia situácií z reálneho života a náročné úlohy týkajúce sa ľudských práv, s ktorými sa príslušníci polície budú stretávať v budúcej práci.

Aké sú inovačné faktory tohto cvičenia?

Tento prístup objasňuje prepojenie medzi prácou polície a ľudskými právami. Pri analyzovaní scenárov automaticky vznikajú príslušné otázky súvisiace s ľudskými právami. Problematika ľudských práv sa nevníma ako teoretický pojem, ale ako úplný základ policajnej práce a logická súčasť taktických úvah.

Scenárové cvičenie uľahčuje osvojenie si ľudských práv. Simulácia situácií z reálneho života ponúka účastníkom možnosť skutočne konať v hraní rolí a pozorovať iných v porovnateľných situáciách, čím sa vytvorí cenná skúsenosť.

Navyše sa od účastníkov vyžaduje úvaha o ich vlastnom konaní a postojoch. Musia sa zaoberať spätnou väzbou ako súčasť skúseností získaných štúdiom. Takto sa oboznámia s procesom učenia, v ktorom by v ideálnom prípade mali pokračovať po celú kariéru.

Hlavné faktory úspechu

Vytvorenie spojenia medzi ľudskými právami a policajnou činnosťou. V procese spätnej väzby a úvah sa musí stať zrejмым vzťah k ľudským právam. Školiteľ musí byť schopný identifikovať významné otázky v oblasti ľudských práv, ktoré sa objavujú v scenároch, s cieľom zdokonaľiť pohľad účastníkov na ľudské práva ako neoddeliteľnú súčasť svojej práce.

Výber náročného scenára. Školiteľ musí dôsledne dbať na to, aby vytvoril scenár vhodný pre úroveň triedy. Scenáre, ktoré sú príliš náročné, by mohli účastníkov nadmerne zaťažiť, čo vyvolá ich frustráciu a bude brzdiť proces učenia sa.

Vytvorenie kultúry spätnej väzby pre vhodnú študijnú atmosféru. Školitelia musia od samého začiatku vytvárať v triede atmosféru dôvery a rešpektu. Nakrúcanie scenárov a prijímanie spätnej väzby od zvyšku triedy a školiteľov stavia účastníka do nechránenej a zraniteľnej polohy. Na zabezpečenie prostredia dôvery by školiteľ mal na začiatku stanoviť určité usmerňujúce zásady rámca spoločného stretnutia na spätnú väzbu. Spätná väzba by mala byť citlivá vrátane pozitívnych i negatívnych aspektov, aby sa účastníci mohli zaoberať pripomienkami v procese učenia sa. Školiteľ by mal účastníkov odbornej prípravy ubezpečiť, že nakrútený materiál nebude použitý mimo tejto konkrétnej odbornej prípravy alebo že bude použitý len vtedy, keď s tým všetci dotknutí budú súhlasiť.

Príprava vierohodných scenárov. Počas hrania musia účastníci zabudnúť na to, že hrajú roly a musia konať tak, aby to zodpovedalo potrebám situácie. Preto je dôležité vytvoriť čo najvierohodnejší scenár vrátane dobrých hereckých zručností partnera, predchádzajúcej prípravy účastníkov, priestorov a scény podľa skutočnosti vrátane potrebných rekvizít. Ak účastníci neberú situáciu vážne, školitelia by mali proces nekompromisne moderovať.

Prevoditeľné vzory

Scenárové cvičenie účinne prispieva k osvojeniu si ľudských práv. Dôkladne premysleným postupom je možné spustiť komplexný proces učenia sa. Takýto proces zahŕňa prípravnú fázu poskytujúcu teoretický základ, scenáre umožňujúce praktické uplatnenie integrovaného prístupu z hľadiska ľudských práv a napokon intenzívnu fázu úvah s prvkami spätnej väzby a sebareflexie.

Zdroj: Policajná akadémia SIAK, Rakúsko. Školitelia/autori: Remo Pusca a Thomas Greis:
remo.pusca@gmx.at.

Cvičenie č. 5: Odborná príprava v oblasti rozmanitosti

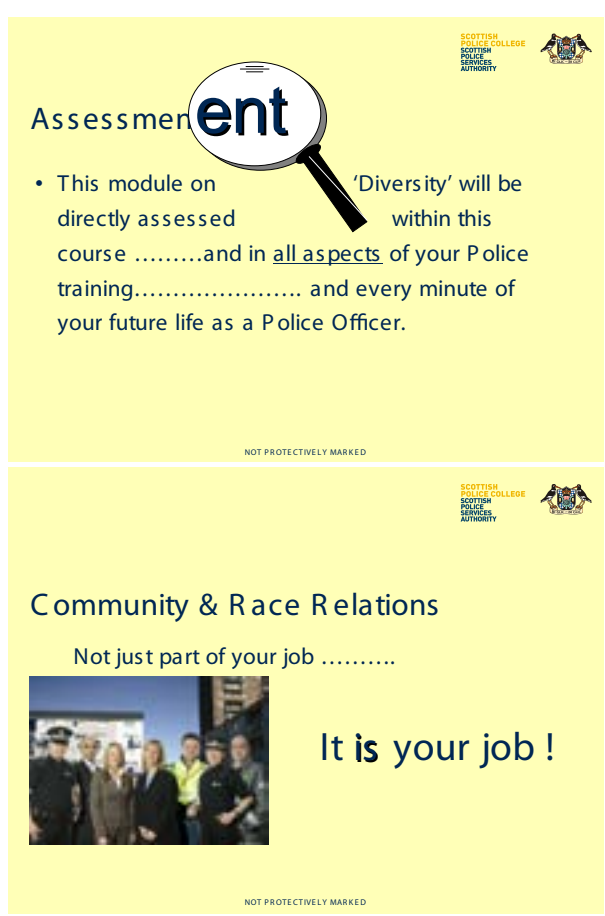

Aké je tematické zameranie?	Ťažiskom je stereotypizácia, predpojatosť a diskriminácia, reakcie na dominantné postavenie, organizačná kultúra, neprijateľné správanie a vyzývavé spôsoby.
Ktorých hlavných aspektov vzdelávania sa týka?	Cieľom tohto cvičenia sú všetky tri aspekty – vedomosti, zručnosti a postoj – hoci významné zmeny postojov je možné dosiahnuť len dlhodobo.
Aké sú ciele?	<ul style="list-style-type: none"> • Vysvetliť potrebu uvedomenia si rozmanitosti a rovnakých príležitostí. • Vymenovať a vysvetliť zdroje predpojatosti. • Naznačiť, čo znamená stereotypizácia, predpojatosť a diskriminácia, vysvetliť ich negatívny vplyv a identifikovať ich v prostredí polície. • Vysvetliť pojmy „pozitívne konanie“ a „pozitívna diskriminácia“ a zdôrazniť v čom sa líšia. • Určiť skupiny, ktoré sú často obeťami stereotypizácie, predpojatosti a diskriminácie. • Vysvetliť, ako by polícia mohla zlepšiť svoju povesť v menšinových komunitách. <p>Tieto výsledky sú odvodené z cieľov plánu odbornej prípravy vyššej úrovne, a to:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uznať rozmanitosť spoločnosti, v ktorej žijeme a pracujeme, a identifikovať potreby jednotlivca a kolektívne potreby ľudí v nej. • Identifikovať stereotypizáciu, predpojatosť a diskrimináciu a pripustiť dôsledky pre jednotlivcov a organizáciu. • Uznať rozdiely medzi pozitívnym konaním a pozitívnou diskrimináciou a ich dôsledky v službe polície. <p>Skúmať, spochybňovať a vyjadrovať osobné postoje, hodnoty a názory.</p>
Kto je cieľová skupina?	Táto odborná príprava je určená pre príslušníkov polície, ktorí chcú dosiahnuť osvedčenie o vyššom odbornom (policajnom) vzdelaní. Títo príslušníci môžu byť príslušníkmi v skúšobnej lehote krátko po prijatí do radov polície. Predtým absolvovali úvod do odbornej prípravy na jednotlivých postoch, počas ktorého mohol byť predstavený pojem uvedomenia si rozmanitosti, ale nezaoberalo sa ním podrobnejšie.

<p>Opíšte cvičenie.</p>	<p>Účastníci sa najprv oboznámia s cieľom vyučovania a s výsledkami, ktoré sa majú dosiahnuť. Vyučovanie je podporované prezentáciou diapozitívov polície. Očakáva sa, že školitelia v oblasti uvedomenia si rozmanitosti budú postupovať podľa štruktúry uvedenej v prezentácii, ale materiály môžu využívať aj postupne umožňujúc pritom účastníkom usmerňovať priebeh, aj keď nie obsah vyučovania. Na záver každej hodiny sa skontrolujú ciele a výsledky vyučovania v snahe zabezpečiť, aby boli splnené a aby účastníci mali možnosť klásť aj ďalšie otázky, ak by si niektoré body vyžadovali vyjasnenie.</p> <p>Učebná látka modulu 2 programu odbornej prípravy pre policajných kadetov sa sprostredkúva tromi spôsobmi. Po úvode do témy rozmanitosti v prvom týždni kurzu sa prvky témy následne začlenia do ďalších predmetov 10- týždňových učebných osnov a poradcovia komunitného vzdelávania sa požiadajú, aby sa s účastníkmi zaoberali v príslušných etapách kurzu.</p> <p>Aj od príslušníkov polície sa očakáva, že svoje „rešpektovanie rozmanitosti“ preukážu v dôkazoch nazhromaždených v operačnej fáze a potom o príslušných skúsenostiach z tejto operačnej fázy diskutovali v neskoršej etape kurzu.</p>
<p>Aká metodika sa používa?</p>	<p>V rámci odbornej prípravy v oblasti uvedomenia si rozmanitosti sa používa množstvo „aktivít“, ale vo všeobecnosti väčšina školiteľov používa techniku, ktorou sa nabáda k interakcii a podeleniu sa o osobné skúsenosti v snahe uviesť skúmané koncepty do vzájomnej súvislosti.</p> <p>Školitelia v oblasti uvedomenia si rozmanitosti sú k dispozícii účastníkom vždy aj mimo vyučovacích hodín kurzu, aby s nimi diskutovali o záležitostiach, ktoré sa nevyriešili počas riadneho vyučovania alebo ktoré účastníci nechceli predniesť/preberať pred ostatnými.</p>
<p>Existuje prepojenie s inými témami?</p>	<p>Program rozmanitosti je úzko prepojený s inými predmetmi tohto študijného plánu a do celého kurzu je integrovaný ako prierezový predmet.</p>

Rámcové podmienky

Odporúčaný počet účastníkov	Triedy sú obmedzené na 30 účastníkov a doteraz ich bývalo menej ako 20. Ak je tried viac, vyučovanie môže prebiehať súčasne.
Aký je požadovaný profil školiteľov?	Všetci školitelia sú učitelia akadémie. Všetci školitelia predmetu uvedomenia si rozmanitosti absolvovali kurz „odbornej prípravy školiteľov“, ktorý poskytol schválený externý poskytovateľ. Školiteľmi môžu byť buď príslušníci polície, alebo civilní školitelia, z ktorých niektorí sú bývalí príslušníci polície. Kým školitelia sú hlavne učitelia katedry odbornej prípravy policajných kadetov, vybraní učitelia z iných katedrií akadémie boli vyškolení a pomáhajú im podľa potreby.
V akom prostredí sa odborná príprava uskutočňuje?	Celá odborná príprava sa uskutočňuje v „domácej“ učebni príslušnej triedy. Aj keď sa môže miesto, usporiadanie a veľkosť miestnosti meniť, vo vybavení priestorov na tento účel sú interaktívne biele tabule a zariadenie na nakrúcanie a prehrávanie videozáznamov.
Ako dlho trvá cvičenie?	Úvod do predmetu uvedomenia si rozmanitosti sa vyučuje ako blok šiestnástich 45-minútových vyučovacích hodín, t. j. spolu 12 hodín v priebehu dvoch dní. Keďže nie je možné presne kvantifikovať čas venovaný uvedomeniu si rozmanitosti ako integrovaného prvku počas vyváženého vyučovania kurzu, príslušníci budú mať príležitosť rozprávať sa s tromi poradcami pre komunitné vzdelávanie počas troch 45-minútových vyučovacích hodín (spolu 2 a 1/4 hodiny).
Ako súvisí toto cvičenie s operačným kontextom?	Vždy sa snažíme vytvoriť spojenie poskytovanej odbornej prípravy s operačným kontextom, ale pri tomto cvičení je to ťažké, pretože účastníci zvyčajne nemajú skúsenosti s operačnou činnosťou polície, pokiaľ predtým neposkytovali policajné služby ako pomocní príslušníci polície alebo napr. ako členovia hliadok alebo špeciálni strážnici. To však znamená, že všetkých účastníkov vyzveme, aby v diskusii o týchto témach čerpali zo svojich predchádzajúcich životných skúseností. Účastníkom pravidelne pripomíname, že diskusie nie sú len akademickými debatami a že táto odborná príprava úzko súvisí s očakávaným plnením ich povinností ako príslušníkov polície. Nasledujúce diapozitívy použité počas odbornej prípravy bližšie vysvetlia tieto slová.

	 <p>Assessment</p> <ul style="list-style-type: none"> • This module on 'Diversity' will be directly assessed within this course .....and in <u>all aspects</u> of your Police training..... and every minute of your future life as a Police Officer. <p>NOT PROTECTIVELY MARKED</p> <p>Community & Race Relations</p> <p>Not just part of your job .....</p> <p>It is your job !</p> <p>NOT PROTECTIVELY MARKED</p>
--	--

Aké sú inovačné faktory tohto cvičenia?

Integrovanie rozmanitosti ako prierezového predmetu do učebného plánu a jeho spojenie so skúsenosťami v operačnej fáze pomôže účastníkom uznať rozmanitosť skôr ako neoddeliteľnú súčasť svojej pracovnej náplne než ako samostatnú úlohu, ktorá im bola uložená.

Účastníci počas hodnotenia kurzov majú trvalo vo všeobecnosti priaznivé poznámky k odbornej príprave v oblasti uvedomenia si rozmanitosti:

„Interaktívne vyučovanie, správne tempo, množstvo dobrých informácií.“

„Mnoho som sa tu naučil.“

„Veľmi zaujímavé. Uvedomil som si veci, na ktoré som predtým nemyslel.“

„Zaujímavé a zábavné.“

„Učenie uláhčilo množstvo interakcií a videí.“

Hlavné faktory úspechu

Táto forma odbornej prípravy a ponúkaný formát závisia od zručností a postojov školiteľov. *Výber najlepších odborníkov z praxe ako školiteľov.* Za školiteľov odbornej prípravy v oblasti uvedomenia si rozmanitosti by sa mali vyberať osoby spomedzi najlepších odborníkov na všeobecnej úrovni a výberový postup musí obsahovať súhlas vybratého uchádzača s absolvovaním príslušnej odbornej prípravy a následným vyučovaním tohto predmetu. Efektívnych školiteľov odbornej prípravy v oblasti uvedomenia si rozmanitosti nemožno jednoducho za učiteľov určiť.

Vyhnutie sa nejednoznačným vyjadreniam. Po výbere a absolvovaní školenia musia osoby, ktoré majú vyučovať odbornú prípravu v oblasti uvedomenia si rozmanitosti, v tomto zmysle jednoznačne hovoriť aj konať. Nič nepoškodzuje úspech odbornej prípravy v oblasti uvedomenia si rozmanitosti viac než obsahovo „zmiešané“ vyjadrenia.

Aj keď dodržanie týchto bodov ešte nezaručuje, že sa stanovené ciele dosiahnu, ich nedodržanie bude mať takmer určite za následok neschopnosť dosiahnuť ich.

Prevoditeľné vzory

Ukazuje sa, že odborná príprava v tomto formáte funguje. Účastníci ju ochotne prijímajú a zdá sa, že nemajú problém s dodržiavaním noriem, ktoré sa od nich vyžadujú. Či je to preto, lebo absolvovali odbornú prípravu v oblasti uvedomenia si rozmanitosti alebo pre vlastnosti, ktoré (dúfajme) mali už pred nástupom do služby, nie je možné jednoducho určiť, ale žiadny účastník nemôže dokončiť túto časť programu odbornej prípravy bez dobrých, hoci zďaleka nie encyklopedických, vedomostí o záležitostiach rozmanitosti.

Zdroj: Združenie policajných riaditeľov (ACPOS), Škótska policajná akadémia;
školiteľka/autorka: Brenda.Armstrong@spsa.pnn.police.uk.

Cvičenie č. 6: Interkultúrna komunikácia – práca s ľuďmi z iných kultúr

Aké je tematické zameranie?	Interkultúrna komunikácia. Zákaz diskriminácie.
Ktorých hlavných aspektov vzdelávania sa týka?	Vedomosti: iné kultúry a náboženstvá. Postoj: otvorený prístup k iným kultúram, tradíciám a rešpektu.
Aké sú ciele?	<ul style="list-style-type: none"> • Budovať mosty medzi príslušníkmi polície a komunitami migrantov (budovanie dôvery). • Oboznámiť sa s inými názormi. • Rozvinúť interkultúrne komunikačné zručnosti. • Podporiť/začať interkultúrny dialóg.
Kto je cieľová skupina?	Príslušníci polície do strednej úrovne riadenia, ktorí stále slúžia „na uliciach“. Účasť je dobrovoľná.
Opíšte cvičenie.	<p>1. fáza: Teória: Vyučovacia hodina v učebni/diskusia</p> <p>Školitelia z rôznych etnických prostredí (Rusko, Turecko, Ghana) predstavujú účastníkom niektoré charakteristické znaky svojej pôvodnej kultúry, zdôraznia pritom rozmanitosť týchto kultúrnych prostredí s cieľom zabrániť upevňovaniu existujúcich stereotypov. V priebehu vyučovania v učebni diskutujte o:</p> <ul style="list-style-type: none"> • vnímaní kultúr; • rôznych skúsenostiach (ktoré zažili účastníci) s kultúrami; • vnímaných vzoroch zastúpených komunit; • nedorozumeniach v dôsledku nedostatočnej vzájomnej znalosti a komunikácie. <p>2. fáza: Elektronické vzdelávanie</p> <p>Na „domácu úlohu“ počas štvor- až päťtýždňového obdobia a v rámci prípravy na tretiu fázu sú účastníci požiadaní, aby na rozšírenie svojich vedomostí o hlavných náboženstvách sveta použili nástroj elektronického vzdelávania.</p>

	<p>3. fáza: Stretnutie s komunitami</p> <p>Základom poslednej časti kurzu odbornej prípravy je návšteva miestnej mešity a africkej mimovládnej organizácie (MVO). Účastníci majú príležitosť priamo sa rozprávať so zástupcami týchto komunít, diskutovať o príslušných otázkach a vymieňať si s nimi názory. Súčasťou návštevy je spoločná (africká alebo turecká) večera.</p> <p>Sprievodné podujatia</p> <p>Ako sprievodné podujatie k tomuto semináru v nadväznosti na ciele seminára sa organizujú futbalové turnaje a spoločné kurzy varenia.</p>
Aká metodika sa používa?	V prvom rade diskusia s osobami z rôznych komunít. Nástroje elektronického vzdelávania pre teóriu.
Existuje prepojenie s inými témami?	Diskriminačné etnické profilovanie. Ľudské práva príslušníkov polície.

Rámcové podmienky

Odporúčaný počet účastníkov	Teória – 15 účastníkov V tretej fáze sa na spoločnom stretnutí zúčastní rovnaký počet zástupcov komunít ako účastníkov odbornej prípravy.
Aký je požadovaný profil školiteľov?	Školitelia by mali pochádzať z komunít, s ktorými polícia často prichádza do styku v danom mieste. Odporúča sa v 1. fáze určiť ako školiteľa príslušníka polície, ktorý pochádza z prostredia migrantov.
V akom prostredí sa odborná príprava uskutočňuje?	V učebni, účastníci sedia v kruhu, tvármi k sebe.
Ako dlho trvá cvičenie?	3 dni (2-dňová diskusia v učebni a 1-dňová exkurzia do komunitných centier), plus elektronické vzdelávanie. (Fázy trvajú niekoľko týždňov, aby umožnili úvahy.)
Ako súvisí toto cvičenie s operačným kontextom?	Príslušníci polície vykonávajú svoje povolanie v rozmanitej spoločnosti. Vzájomne pôsobia so všetkými časťami spoločnosti mimo kontextu policajnej práce a rozširujú svoje vedomosti o rôznych tradíciách, náboženstvách a s nimi súvisiacich vzoroch správania. Táto skúsenosť príslušníkom polície pomôže pri ich interakciách.

Aké sú inovačné faktory tohto cvičenia?

Tento prístup umožňuje príslušníkom polície nadväzovať kontakty alebo dokonca budovať vzťahy s členmi komunít, s ktorými by sa zvyčajne nemuseli osobne stretnúť. Počas celého seminára (vrátane vyhradeného času na úvahy v 2. fáze) sú účastníci vyzývaní, aby sa pozerali na veci z iného uhla pohľadu, a tak si uľahčili lepšie pochopenie iných kultúr. Vrátenie sa na osobnú úroveň a uznanie jednotlivca s jeho osobnými potrebami a obavami často pomáha vyriešiť ťažké otázky a spory.

Hlavné faktory úspechu

Nájdenie správnych osôb s nápadmi. Hlavným faktorom v takomto procese je nájdenie správnych osôb s nápadmi, ktoré dokážu moderovať diskusiu v 1. a 3. fáze. Školitelia, ako aj zástupcovia komúní musia byť schopní konštruktívne riešiť otázky, ktoré sú často veľmi kontroverzné a emotívne.

Zabezpečiť, aby moderátor vytvoril atmosféru dôvery. Moderátor celého seminára musí od samého začiatku vytvárať atmosféru dôvery a vzájomného rešpektu.

Prevoditeľné vzory

Na jednom stretnutí vznikla napätá situácia medzi jedným Afričanom a policajtmí, pretože ho zastavili a kontrolovali za nepriaznivých okolností. „Myslel som si, že nikdy nenájdeme k sebe cestu, ale keď sme odchádzali spýtal sa nás, či ich neprídeme niekedy znovu navštíviť.“

Zdroj: Policajná akadémia Hessensko a Maisha e.V. African Women, Nemecko; školitelia/ autori: Udo Groezinger: udo.groezinger@polizei.hessen.de a Virginia Wangare Grainer: info@maisha.org.

Cvičenie č. 7: Ľudské práva a program boja proti terorizmu

Aké je tematické zameranie?	Boj s terorizmom, ochrana ľudských práv.
Ktorých hlavných aspektov vzdelávania sa týka?	Vedomosti: medzinárodné normy v oblasti ľudských práv a najlepšie postupy v boji proti terorizmu.
Aké sú ciele?	Pomáhať zúčastneným štátom Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) posilňovať dodržiavanie medzinárodných noriem v oblasti ľudských práv pri boji proti terorizmu.
Kto je cieľová skupina?	Poprední tvorcovia politik, verejní činitelia a funkcionári v oblasti boja proti terorizmu. Väčšina kurzov odbornej prípravy bola určená príslušníkom orgánov presadzovania práva.
Opište cvičenie.	Úrad pre demokratické inštitúcie a ľudské práva OBSE (ODIHR) vypracoval v rámci svojho programu ochrany ľudských práv a boja proti terorizmu modul odbornej prípravy v oblasti boja proti terorizmu a ľudských práv, ako aj súbor odborných zdrojov, najmä príručku <i>Countering Terrorism, Protecting Human Rights</i> (Boj proti terorizmu, ochrana ľudských práv). Modul odbornej prípravy poskytuje komplexné usmernenie k základným zásadám medzinárodného práva a medzinárodných noriem v oblasti ľudských práv. Príručka, ktorá obsahuje uplatniteľné normy v oblasti ľudských práv a osvedčené postupy boja proti terorizmu, je jednak samostatným zdrojom pre profesionálov pri vývoji a realizácii stratégií, jednak doplnkovou literatúrou programu odbornej prípravy ODIHR. Príručku, dostupnú v angličtine a ruštine je možné použiť ako učebnicu alebo odporúčanú literatúru k vnútroštátnym programom odbornej prípravy na národných policajných akadémiách, súdnych inštitúciách alebo iných príslušných inštitúciách členských štátov OBSE. Príručka a modul odbornej prípravy poskytujú spoľahlivý základ pre hlavný kurz v oblasti ľudských práv a boja proti terorizmu.
Aká metodika sa používa?	Kurz odbornej prípravy je zameraný na poslucháčov a vnútroštátny kontext. Má byť praktický a interaktívny. Na tento účel sa počas celej odbornej prípravy používajú scenáre a prípadové štúdie.
Existuje prepojenie s inými témami?	Všeobecné ľudské práva a bezpečnosť.

Rámcové podmienky

Odporúčany počet účastníkov	Počet účastníkov sa zvyčajne pohybuje v rozmedzí od 15 do 25.
Aký je požadovaný profil školiteľov?	Školitelia majú rozsiahlu odbornú prax v oblastiach ľudských práv a boja proti terorizmu, ako aj v príprave a realizácii kurzov odbornej prípravy v oblasti ľudských práv. Zo spätnej väzby účastníkov vyplýva, že oceňujú školiteľov s predchádzajúcou praxou v polícii. To isté by platilo aj v iných odborných oblastiach, napr. medzi právnikmi, sudcami, prokurátormi.
V akom prostredí sa odborná príprava uskutočňuje?	Prostredie sa líši (vnútroštátne strediská odbornej prípravy polície, operácie OBSE v teréne, rôzne dejiská)
Ako dlho trvá cvičenie?	2,5 dňa
Ako súvisí toto cvičenie s operačným kontextom?	Niektoré témy sú významnejšie v určitých kontextoch. Pred odbornou prípravou je potrebný predchádzajúci prieskum a analýza krajiny a poslucháčov. Odborná príprava sa musí prispôbiť potrebám jej účastníkov.

Aké sú inovačné faktory tohto cvičenia?

Účastníci oceňujú tieto praktické scenáre, ktorými sa opisuje situácia alebo udalosť, a požiadavku, aby ich komentovali alebo aby odpovedali na určité otázky. Počas kurzu odbornej prípravy školiteľ v závislosti od plánovanej témy predkladá scenáre, ktoré zvyčajne obsahujú situácie súvisiace s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva. Školiteľ na konci diskusie o každom scenári doloží svoj názor vysvetlením príkladov rozhodnutí Európskeho súdu pre ľudské práva.

Hlavné faktory úspechu

Keďže účastníci môžu využiť scenáre, pomáha im to preniesť medzinárodné normy v oblasti ľudských práv do svojej každodennej práce. Spätaná väzba je veľmi pozitívna.

Prevoditeľné vzory

Scenáre je možné použiť aj v iných druhoch odbornej prípravy.

Kontrolný zoznam/pomôcky

Príručka ODIHR-OBSE *Countering Terrorism, Protecting Human Rights*.

Zdroj: Úrad pre demokratické inštitúcie a ľudské práva OBSE; školiteľka/autorka: Marina Narvaez: marina.narvaez@odhr.pl.

Cvičenie č. 8: Trestné činy z nenávisti páchané na homosexuálne orientovaných a transrodových osobách

Aké je tematické zameranie?	Zákaz diskriminácie.
Ktorých hlavných aspektov vzdelávania sa týka?	Vedomosti, zručnosti a postoj.
Aké sú ciele?	Aktivity odbornej prípravy sú určené na vytváranie dôvery medzi policajnými silami a komunitami lesbičiek, gejov, bisexuálnych, transrodových a intersexuálnych (LGBTI) osôb s cieľom uľahčiť oznamovanie a sledovanie incidentov motivovaných nenávisťou. Ich ďalším cieľom je zvýšiť porozumenie polície pre osoby LGBTI, aby jej príslušníci v prítomnosti obetí dokázali vhodne reagovať.
Kto je cieľová skupina?	Cieľovou skupinou odbornej prípravy sú príslušníci polície, ktorí sú v priamom styku s obeťami a s viktimizovanými komunitami, ako aj vedúci predstavitelia polície (ktorí zodpovedajú za vhodné rozhodovanie a uskutočňovanie stratégií proti násiliu motivovanému nenávisťou)
Opíšte cvičenie.	<p>Trestný čin motivovaný nenávisťou je jasným porušením ľudských práv a prvá časť tejto odbornej prípravy poskytuje prehľad o vnútroštátnych, európskych a medzinárodných nástrojoch ochrany pred takými trestnými činmi.</p> <p>Druhá časť poskytuje konkrétny detailný pohľad na identity viktimizovaných komunit, príslušníci polície sa zoznamujú s príslušnou terminológiou, ako je „sexuálna orientácia“, „transrodové osoby“, „trestný čin páchaný na základe predsudkov“ a koncepciami, ktoré sú v ich pozadí. Okrem toho vykonávajú hranie rolí blízkych skutočnosti.</p> <p>Na prispôsobenie koncepcie odbornej prípravy rôznym vnútroštátnym a miestnym kontextom je potrebná flexibilita. Pred uskutočnením odbornej prípravy je potrebné dôkladné posúdenie jej potrieb a cieľov. MVO môžu svojimi vedomosťami o podmienkach, prostrediach a identitách potenciálne viktimizovaných komunit pomôcť pri prispôsobovaní kurzu odbornej prípravy miestnemu alebo vnútroštátnemu prostrediu a pri jeho realizácii.</p> <p>Táto odborná príprava na tému nediskriminácie a/alebo všetkých foriem násillia motivovaného predsudkami môže byť doplnená konkrétnou a špecializovanou odbornou prípravou zameranou na homofóbne/transfóbne motivované trestné činy.</p>
Aká metodika sa používa?	Hranie rolí, scenáre. Existuje prepojenie s inými témami?
Existuje prepojenie s inými témami?	Nediskriminácia, ochrana obetí.

Rámcové podmienky

Odporúčany počet účastníkov	
Aký je požadovaný profil školiteľov?	Niektorí školitelia prichádzajú z MVO, ktoré sa špecializujú na práva osôb LGBTI/komunitné MVO (národné aj európske MVO). Ďalší školitelia sú z orgánov pre otázky rovnosti, napríklad z Dánskeho inštitútu pre ľudské práva (DIHR). Zúčastňujú sa aj kompetentní školitelia polície z miestnych orgánov polície.
Ako dlho trvá cvičenie?	Kurzy odbornej prípravy v rámci projektu „Tracing and tackling hate crime“ (Sledovanie a zvládnutie trestných činov z nenávisťou) trvajú priemerne dvakrát z alebo 2,5 dňa.
Ako súvisí toto cvičenie s operačným kontextom?	V prvom rade sa musí zabezpečiť, aby sa vďaka nadobudnutým vedomostiam zvýšila citlivosť príslušníkov polície, ktorí majú bezprostredný styk s obeťami trestných činov/trestných činov motivovaných predsudkami, k obeťami. V niektorých krajinách určili policajné organizácie „styčných dôstojníkov“, ktorých úlohou je udržiavať pravidelný styk s rôznymi komunitami vrátane komunit LGBTI.

Aké sú inovačné faktory tohto cvičenia?

Projekty Medzinárodnej asociácie lesbičiek, gejev, bisexuálov, transexuálov a intersexuálov (ILGA)-Europe nadväzujú na existujúce aktivity odbornej prípravy, napr. dánskeho inštitútu DIHR. Identifikované slubné postupy sú postupy krajín alebo regiónov, ktoré už pripravili rozsiahle a komplexné kurzy odbornej prípravy pre príslušníkov polície od školského po celoživotné vzdelávanie v oblasti všetkých druhov násillia motivovaného predsudkami vrátane násillia motivovaného homofóbnou a transfóbnou nenávisťou.

Príklady slubných postupov zozbierané asociáciou ILGA-Europe sú k dispozícii na: *Joining forces to combat homophobic and transphobic hate crime. Cooperation between police forces and LGBT organisations in Europe (September 2010)*, najmä v poslednej kapitole, v ktorej sa opisujú škótske a katalánske postupy.

Hlavné faktory úspechu

Uznanie zhodných/spoločných cieľov. Úspech vo veľkej miere závisí od schopnosti MVO LGBTI a policajných zložiek a orgánov uznať, že ich ciele sú navzájom zhodné alebo že majú spoločné ciele.

Zaviazanie sa k týmto cieľom. Keď sa splní táto podmienka, je dôležité, aby sa tak vedúci predstavitelia polície, ako aj zúčastnení príslušníci polície úprimne zaviazali k týmto cieľom a aby MVO venovali rovnaké úsilie na pochopenie kultúry polície. Ak to neurobia, vklad MVO môže byť menej hodnotný. Nakoniec budovanie dôvery je absolútnym základom a podmienkou úspechu spolupráce MVO s políciou.

Prevoditeľné vzory

Dva opísané projekty na tému konkrétnej otázky násillia motivovaného homofóbnou a transfóbnou nenávisťou mali za cieľ uľahčiť prenos takýchto vzorov do iných krajín. Napríklad materiály odbornej prípravy vypracované v rámci projektu „Tracing and tackling hate crime“ už boli preložené a používajú sa v rôznych vnútroštátnych kontextoch (Dánsko, Lotyšsko a Portugalsko).

Zdroj: Medzinárodná asociácia lesbičiek, gejev, bisexuálov, transexuálov a intersexuálov – ILGA Europe; školiteľ/autor: Joel le Deroff: joel@ilga-europe.org.

Odkazy:

Projekt „Spolupráca s políciou a boj proti trestným činom z nenávisti páchaným na LGBT“, koordinovaný asociáciou ILGA-Europe, k dispozícii na: http://old.ilga-europe.org/home/issues/hate_crime_hate_speech/projects/ilga_europe_hate_crime_project;

Projekt „Sledovanie a zvládnutie zločinov z nenávisti páchaných na osobách LGBT“ koordinovaný dánskym inštitútom pre ľudské práva (partnerom je ILGA-Europe), k dispozícii na: http://old.ilga-europe.org/home/issues/hate_crime_hate_speech/projects/dihr.

FRA – AGENTÚRA EURÓPSKEJ ÚNIE PRE ZÁKLADNÉ PRÁVA

Schwarzenbergplatz 11 – 1040 Viedeň – Rakúsko
Tel. +43 158030-0 – Fax +43 158030-699
fra.europa.eu – info@fra.europa.eu
facebook.com/fundamentalrights
linkedin.com/company/eu-fundamental-rights-agency
twitter.com/EURightsAgency

Úrad pre publikácie